

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Psychické procesy
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_10_02
Pořadí DUMu v sadě	2
Vedoucí skupiny/sady	Jan Hrazdira
Datum vytvoření	6.10.2012
Jméno autora	Luděk Dobeš
E-mail autora	dobes@gymjev.cz
Ročník studia	První
Předmět nebo tematická oblast	Základy společenských věd - Psychologie
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Prezentováno na interaktivní tabuli s využitím psaného textu a doplňkových obrázků, které přiblíží problematiku v tematické oblasti Psychické procesy. Inovace: mezipředmětové vztahy (biologie, cizí jazyky), využití ICT, využití obrázků.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Psychické procesy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Patří sem

- 1.vnímání
- 2.představy
- 3.fantazie
- 4.paměť
- 5.myšlení
- 6. učení
- 7. emoce
- 8. vůle
- 9. konflikt

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

1.vnímání

- proces zachycující to, co zrovna v daném okamžiku působí na smyslové orgány
- je individuální
- ovlivněno prostředím

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Druhy vnímání

- **zrakové**
- **čichové**
- **chut'ové**
- **sluchové**
- **pohybové**
- **hmat**
- **dotek**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

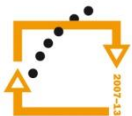
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vnímání

- **počítky** – vnímání jednotlivého znaku
vnímaného předmětu (zápach, hluk, barva)
- **vjemy** – vnímání objektů jako celku
- **pozornost** – ovlivňuje vnímání, umožňuje soustředit se na důležité části vnímání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

2.představy

- názorný obraz něčeho
- dělení:
- ***paměťové (vzpomínkové) představy***
- ***fantazijní představy***

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

3. fantazie

- obrazotvornost
- základem jsou zkušenosti, vjemy a paměťové představy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Fantazie

- dělení fantazií:
- **rekonstrukční** – vznikají na podkladě slovního popisu nebo schématu
- **tvůrčí** – vytvoření nové představy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

4. paměť

- navázána na vnímání
- 3 hlavní fáze:
 - *1.uložení do paměti*
 - *2.uchování v paměti*
 - *3.vybavení z paměti*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Paměť

- Druhy paměti:
- *1. krátkodobá*
- *2. dlouhodobá*

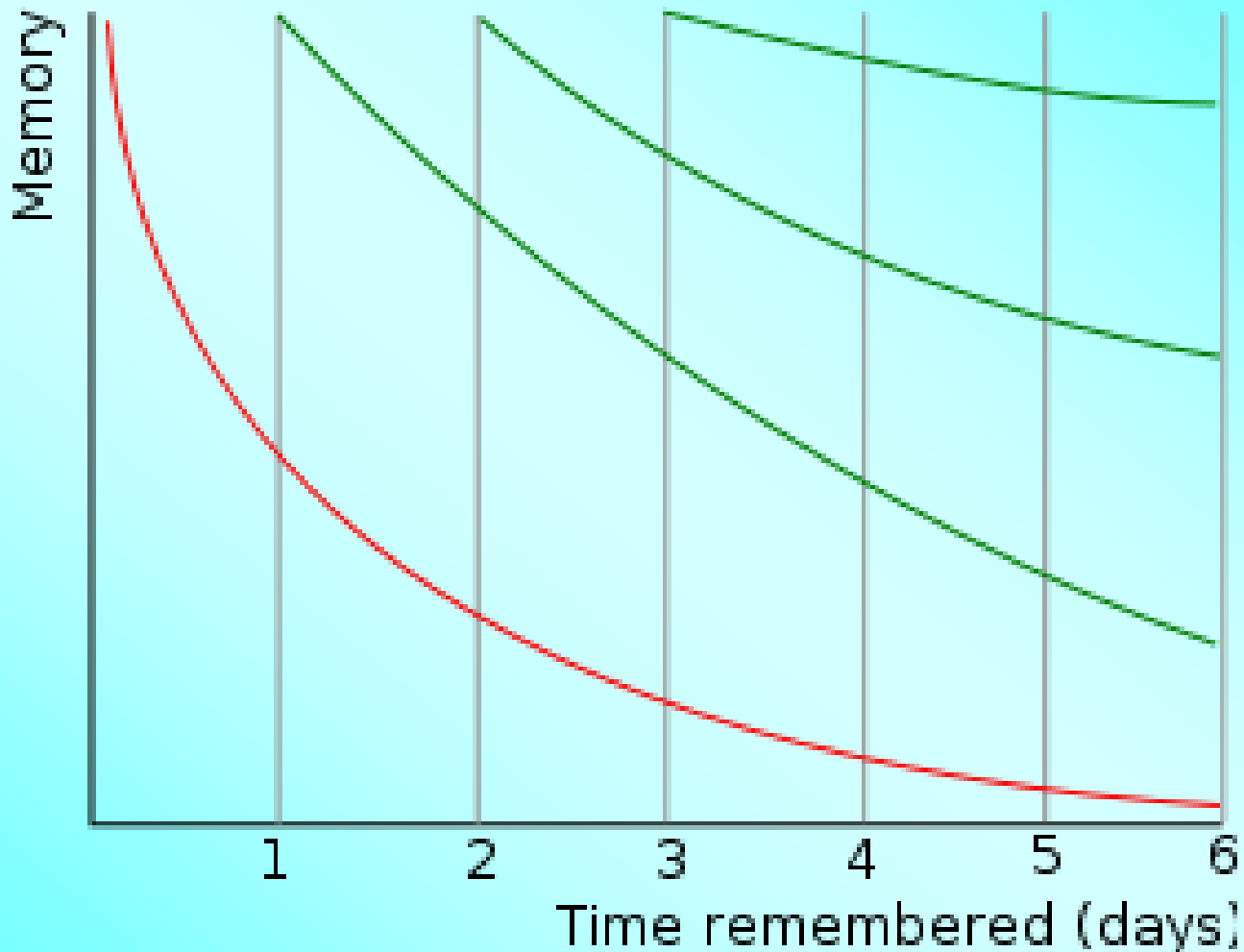
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

The Forgetting Curve

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

5. myšlení

- schopnost poznávat obecné souvislosti na základě smyslového poznání
- zakládá se na ostatních psych. procesech
- je spjata s *řečí*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

typy myšlení

- **konvergentní** – směřuje k jednomu cíli, jeden způsob řešení
- **divergentní** – více řešení

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Myšlení

- **„brainstorming“** – technika zaměřená na generování co nejvíce nápadů na dané téma
- **„aha efekt“** – člověku se tzv. rozsvítí

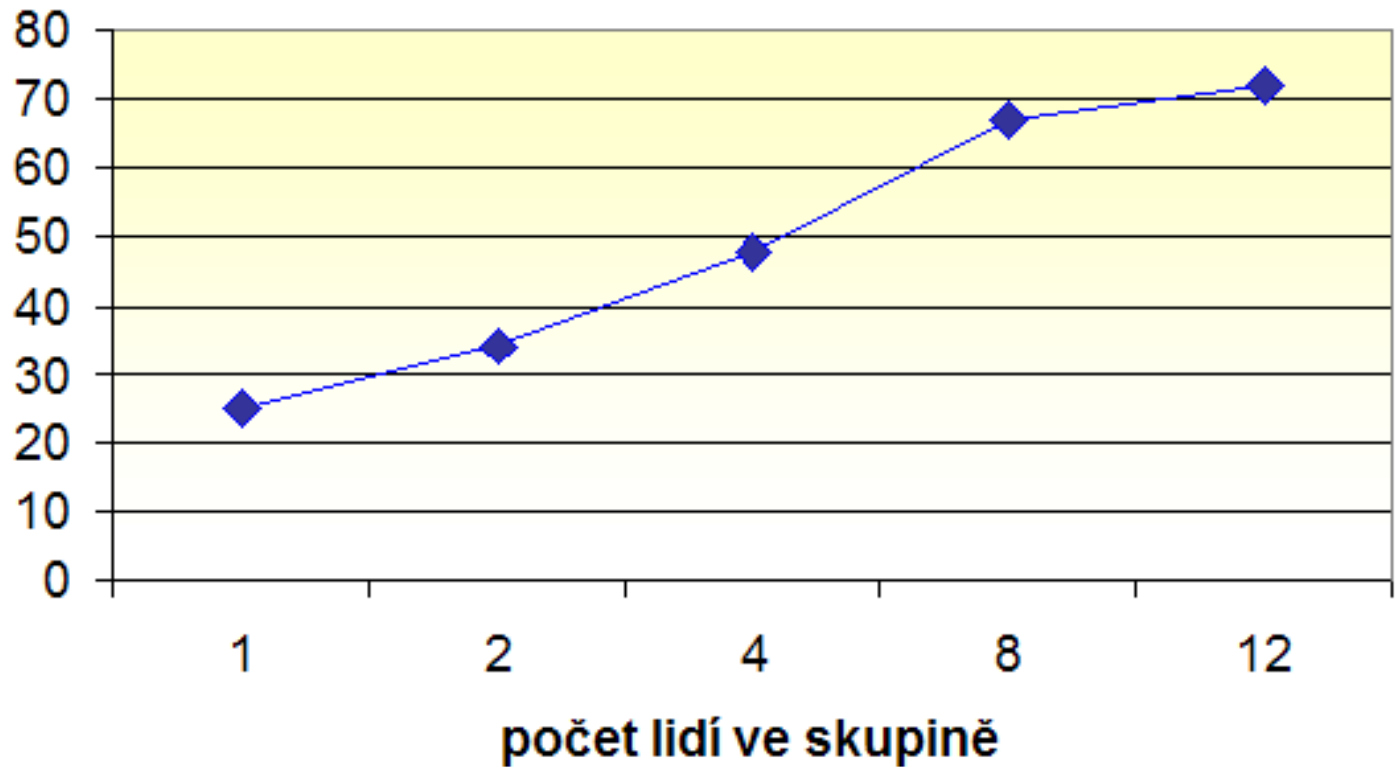
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

počet nápadů v brainstormingu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Michal Osuský, Dana Fajmonová, licence Public Domain,
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Brainstorming_pocet_zustastnenych_vs_napady.gif, licence PD, (cit. 2012-10-18)

myšlenkové operace

- **analýza** – rozdělení celku problému na části
- **syntéza** – opak analýzy, sloučení částí
- **abstrakce** – vyčlenění podstatných znaků daného jevu
- **indukce** – vyvození obecného závěru z jednotlivých případů
- **dedukce** – opak indukce

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

6. učení

- proces rozšiřující vrozené dispozice a rozšiřuje možnosti jedince
- smyslem je získávání nových zkušeností
- naučené je opakem vrozeného

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

učení

- úlohou učení je získávání předpokladů pro vyrovnání se s prostředím
- učení je celoživotní proces

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

vědomosti

- osvojené poznatky a informace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

dovednosti

- učením získaná dispozice pro vykonávání určité činnosti
- **senzorické**
- **intelektové**
- **senzomotorické**
- **sociální**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

návyky

- učením získané sklony k automatické reakci
- *př.: čištění zubů*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

druhy učení

- **senzomotorické** – smyslově-pohybové
(učení se kreslit, šít)
- **vědomostní** – osvojování poznatků
- **intelektové** – osvojování řešení úloh
- **sociální** – žít mezi lidmi

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

7. emoce

- citové stavy člověka
- doprovázeny charakteristickými pohybovými a fyziologickými projevy
- znakem je citlivost a proměnlivost
- **3 typy – nálady, afekty a vášně**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

nálady

- dlouhodobé
- stabilní
- nižší intenzita
- rozdílné v určitém období
- souvisí s temperamentem

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

afekty

- prudké
- rychle vznikají
- rychle odezní
- intenzivní
- *např.: výbuch zlosti po nevhodné kritice*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

vášně

- hluboké
- velmi intenzivní
- dlouhodobé
- vázané na konkrétní objekt nebo činnost

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

primární emoce

- vrozené
- podmíněné kulturou
- **strach, smutek, hněv**
- **radost, hnus, přijetí**
- **překvapení, očekávání**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

8. vůle

- proces zajišťující dosahování cílů
- **přípravná fáze** = uvědomění si pobídky, volba cíle, rozhodování
- **průběh činnosti** = snaha realizovat vytyčený cíl svědomitě

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

9. konflikt

- dvou pozitivních sil – jedince lákají 2 cíle, ale nelze se věnovat oběma
- dvou negativních sil – buď splní nepříjemný úkol nebo přijme trest za jeho nesplnění

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

konflikt

- mezi pozitivní a negativní silou – dítě by rádo pohladilo psa, ale bojí se ho
- dvojitý konflikt kladných a negativních sil – dítě by chtělo vylézt na strom, ale bojí se, sledují ho kamarádi, od kterých chce získat obdiv, ale zároveň se bojí nezdaru

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje informací

Literatura

- EMMERT, František. *Odmaturuj! ze společenských věd*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2003, 224 s. Odmaturuj!. ISBN 80-862-8568-5.
- DENGLEROVÁ, Denisa. *Společenské vědy pro střední školy*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, c2009, 83 s. Odmaturuj!. ISBN 978-807-3581-442.

Obrázky

- Icez, licence Public Domain,
<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:ForgettingCurve.svg&page=1>, licence PD, (cit. 2012-10-18)
- Michal Osuský, Dana Fajmonová, licence Public Domain,
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Brainstorming_pocet_zustastnenych_vs_napady.gif, licence PD, (cit. 2012-10-18)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

**Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.
Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.**